

**DOLNY
ŚLĄSK**

Fundacja na Rzecz
Równości

Raport z badania ankietowego pilotażowego

Niniejsze badanie służy zbadaniu poziomu i sposobów realizacji polityki równościowej prowadzonej w gminach Dolnego Śląska na pierwszym etapie edukacyjnym, tj. w przedszkolach. Polityka równościowa realizowana jest w krajach europejskich od 1957 r. (od momentu utworzenia Europejskiej Wspólnoty Gospodarczej) i dotyczy, między innymi kwestii równouprawnienia kobiet i mężczyzn w społeczeństwie.

Wyniki badania posłużą jako podstawa do dyskusji podczas **Otwartego Forum/Open Forum nt. „Obecność polityki równości w edukacji przedszkolnej: prawda czy fikcja?”**, które odbędzie się **9 listopada 2012 r. o godzinie 17.30** w sali Sektora 3 przy ul. Legnickiej 65 we Wrocławiu.

Działanie wpisuje się w Strategię Rozwoju Województwa Dolnośląskiego do 2020 r. i wynika z realizacji przez Fundację na Rzecz Równości zadania publicznego „Innowacyjna metoda dialogu społecznego jako źródło rozwoju świadomości w zakresie równości w edukacji przedszkolnej” powierzonego przez Urząd Marszałkowski Województwa Dolnośląskiego (na podstawie umowy nr DS-W/1554/12 z 10. maja 2012 r.).

Badanie przeprowadzono w 10 gminach z Dolnego Śląska – Bielawa, Ciepłowody, Czernica, Długołęka, Kłodzko, Oleśnica, Trzebnica, Wisznia Mała, Wołów i Wrocław – w okresie od czerwca do września 2012 r. na reprezentatywnej grupie respondentów za pomocą badania sondażowego – 505 ankiet. Kwestionariusz zawierał zarówno pytania zamknięte jak i otwarte.

1. Profil respondentów

Zebrano łącznie 505 odpowiedzi. 83,3% badanych stanowiły kobiety, co może mieć istotny wpływ na uzyskane wyniki. Najliczniejszy odsetek respondentów pochodził z miejscowości o liczebności od 5 do 20 tysięcy mieszkańców i największych miast.

Tabela 1. Pochodzenie respondentów

Wielkość miejscowości	Kobiety	Mężczyźni	Ogółem
do 5 tys.	19,6%	18,6%	19,4%
od 5 do 20 tys.	39,4%	45,3%	40,4%
od 20 do 100 tys.	18,9%	14,0%	18,0%
powyżej 100 tys.	22,2%	22,1%	22,2%

Zdecydowana większość ankietowanych, to rodzice. Najmniej uzyskano informacji zwrotnych od nauczycieli, w tym nauczycieli edukacji przedszkolnej (Tabela 2).

Tabela 2. Status respondentów

Status	Kobiety	Mężczyźni	Ogółem
Nauczycielka/Nauczyciel edukacji przedszkolnej	27,9%	6,0%	24,3%
Przedstawicielka/Przedstawiciel nauki	16,9%	22,6%	17,9%
Rodzic	55,1%	71,4%	57,9%

Szczegółowe zestawienie respondentów ze względu na miejsce zamieszkania i płeć prezentuje Tabela 3.

Zdecydowaną większość stanowili dojrzały respondenci w wieku 30-39 lat. Istotną grupę tworzyli też czterdziestolatkowie (Tabela 4).

Tabela 3. Respondenci w podziale na miejsce zamieszkania, status i płeć

Miejscowość/status	Kobiety	Mężczyźni	Ogółem
do 5 tys.	82	16	98
Brak odpowiedzi	0,0%	12,5%	2,0%
Nauczycielka/Nauczyciel edukacji przedszkolnej	37,8%	0,0%	31,6%
Przedstawicielka/Przedstawiciel nauki	11,0%	0,0%	9,2%
Rodzic	51,2%	87,5%	57,1%
od 20 do 100 tys.	79	12	91
Nauczycielka/Nauczyciel edukacji przedszkolnej	26,6%	0,0%	23,1%
Przedstawicielka/Przedstawiciel nauki	21,5%	33,3%	23,1%
Rodzic	51,9%	66,7%	53,8%

**DOLNY
ŚLĄSK**

Fundacja na Rzecz
Równości

od 5 do 20 tys.	165	39	204
Nauczycielka/Nauczyciel edukacji przedszkolnej	20,6%	5,1%	17,6%
Przedstawicielka/Przedstawiciel nauki	8,5%	17,9%	10,3%
Rodzic	70,9%	76,9%	72,1%
powyżej 100 tys.	93	19	112
Nauczycielka/Nauczyciel edukacji przedszkolnej	33,3%	15,8%	30,4%
Przedstawicielka/Przedstawiciel nauki	33,3%	42,1%	34,8%
Rodzic	33,3%	42,1%	34,8%

Tabela 4. Wiek respondentów w podziale na płeć

Przedział wieku	Kobiety	Mężczyźni	Ogółem
18-24	11,9%	0,0%	9,9%
25-29	16,7%	7,0%	15,0%
30-39	42,2%	54,7%	44,4%
40-49	13,1%	27,9%	15,6%
50-59	10,5%	7,0%	9,9%
powyżej 60	0,7%	2,3%	1,0%
brak odpowiedzi	4,8%	1,2%	4,2%

2. Wyniki badań

Oznaki dyskryminacji

Tabela 5. Czy w naszym społeczeństwie zauważa Pani/Pan oznaki dyskryminacji?

tak	77,4%
nie	9,1%
nie zauważyłam/łem	13,5%

Większość badanych zauważa w społeczeństwie objawy dyskryminacji. Najczęściej jest ona obserwowana/odczuwana w pracy (w szczególności przez kobiety). Mężczyźni poza miejscem pracy najczęściej ostrzegają formy dyskryminacji w urzędach i szkołach. Panie wyraźnie częściej od mężczyzn spotykają się z tym zjawiskiem także wśród znajomych (Tabela 6).

Tabela 6. Sfera występowania dyskryminacji

Sfera dyskryminacji	Kobiety	Mężczyźni	Ogółem
w domu	3,5%	0,0%	3,1%
w pracy	44,6%	35,4%	43,5%
w przedszkolu	4,1%	10,4%	4,9%
w szkole	10,8%	14,6%	11,3%
w urzędach	21,6%	29,2%	22,5%
wśród znajomych	15,5%	10,4%	14,8%

Tabela 7. Typy dyskryminacji

Typ dyskryminacji	w domu	w pracy	w przedszkolu	w szkole	w urzędach	wśród znajomych	Suma końcowa	% wska zań
brak odpowiedzi					1		1	0,3%
macierzyństwo	2	23			6	1	32	8,2%
niepełnosprawność		4	3	1	9	2	19	4,9%
orientacja seksualna		8	1	9	5	17	40	10,2%
pleć	6	79	3	1	9	7	105	26,9%
pochodzenie etniczne		3		2	5		10	2,6%
pochodzenie społeczne		17	4	11	23	8	63	16,1%
poglądy		1					1	0,3%
rasa		1		1		3	5	1,3%
uznanie przez pracodawcę, podział na lepszych i gorszych bez konkretnego uzasadnienia		1					1	0,3%
wiek	1	5			1	2	9	2,3%
wszystkie typy można spotkać				1			1	0,3%
wygląd		15	7	17	18	10	67	17,1%

wykształcenie	2	12	1		10	3	28	7,2%
wynagrodzenie		1					1	0,3%
wyznanie	1			1	1	4	7	1,8%
inne						1	1	0,3%
Suma końcowa	12	170	19	44	88	58	391	100,0%

Dominującą formą dyskryminacji na jaką wskazywali respondenci jest ta związana z płcią (blisko 27% wskazań), wyglądem, pochodzeniem społecznym i orientacją seksualną. Istotne są tu też macierzyństwo i wykształcenie (Tabela 7).

Kobiety dostrzegają zjawisko dyskryminacji w pracy ze względu na: macierzyństwo, płęć, wykształcenie, ale także pochodzenie etniczne lub społeczne. To ostatnie zwykle odczuwają też w urzędach. Tam też istotne znaczenie ma wygląd (Tabela 8).

Tabela 8. Formy dyskryminacji wskazywane przez kobiety.

Typ dyskryminacji ze względu na:	w domu	w pracy	w przedszkolu	w szkole	w urzędach	wśród znajomych	Liczba wskazań	Procent wskazań
macierzyństwo	6,9%	69,0%	0,0%	0,0%	20,7%	3,4%	29	8,5%
niepełnosprawność	0%	28,6%	21,4%	7,1%	28,6%	14,3%	14	4,1%
orientacja seksualna	0%	22,2%	2,8%	19,4%	11,1%	44,4%	36	10,5%
płęć	6,5%	76,1%	1,1%	1,1%	8,7%	6,5%	92	26,9%
pochodzenie etniczne	0,0%	22,2%	0,0%	22,2%	55,6%	0,0%	9	2,6%
pochodzenie społeczne	0,0%	31,4%	3,9%	15,7%	35,3%	13,7%	51	14,9%
poglądy	0,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	1	0,3%
rasa	0,0%	0,0%	0,0%	33,3%	0,0%	66,7%	3	0,9%
uznanie przez pracodawcę, podział na lepszych i gorszych bez konkretnego uzasadnienia	0,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	1	0,3%
wiek	14,3%	57,1%	0,0%	0,0%	14,3%	14,3%	7	2,0%
wszystkie typy można spotkać	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%	0,0%	1	0,3%
wygląd	0,0%	24,2%	9,7%	24,2%	25,8%	16,1%	62	18,1%
wykształcenie	7,4%	40,7%	3,7%	0,0%	37,0%	11,1%	27	7,9%
wynagrodzenie	0,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	1	0,3%
wyznanie	14,3%	0,0%	0,0%	14,3%	14,3%	57,1%	7	2,0%

inne	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%	1	0,3%
Suma końcowa	12	153	14	37	74	53	342	100,0%

Mężczyźni dostrzegają zjawisko dyskryminacji w pracy ze względu na rodzicielstwo i płeć. W urzędach wiąże się to najczęściej z pochodzeniem społecznym. Wygląd jest powodem dyskryminacji w szkołach i urzędach (więcej Tabela 9).

Tabela 9. Formy dyskryminacji wskazywane przez mężczyzn

Typ dyskryminacji ze względu na	w pracy	w przedszkolu	w szkole	w urzędach	wśród znajomych	Liczba wskazań	Procent wskazań
macierzyństwo	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	3	6,3%
niepełnosprawność	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%	5	10,4%
orientacja seksualna	0,0%	0,0%	50,0%	25,0%	25,0%	4	8,3%
płeć	69,2%	15,4%	0,0%	7,7%	7,7%	13	27,1%
pochodzenie etniczne	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	1	2,1%
pochodzenie społeczne	8,3%	16,7%	25,0%	41,7%	8,3%	12	25,0%
rasa	50,0%	0,0%	0,0%	0,0%	50,0%	2	4,2%
wiek	50,0%	0,0%	0,0%	0,0%	50,0%	2	4,2%
wygląd	0,0%	20,0%	40,0%	40,0%	0,0%	5	10,4%
wykształcenie	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	1	2,1%
Suma końcowa	17	5	7	14	5	48	100,0%

Pojęcie gender

71% ogółu badanych nie zna pojęcia „gender”. Wśród kobiet odsetek ten wyniósł 72,1% a mężczyzn 66,3%. W Tabela 10 zestawiono sposoby rozumienia zjawiska.

Tabela 10. Rozumienie pojęcia „gender”

atrzybuty płci w zachowaniu
badania genderowe zajmują się zależnością między płcią i życiem społecznym
cechy danej płci uznawane za charakterystyczne przez społeczeństwo, dane środowisko i jego kulturę
dyskryminacja ze względu na płeć
kulturowy charakter płci
nauka o równouprawnieniu w najmłodszych latach
nierówność i równość w sprawach zarobków
nowa totalitarna ideologia promowana przez postępowych europejczyków i wojujące feministki w celu wyłudzenia publicznych środków na przeprowadzenie debaty, ankiety itp..
płeć kulturowa (przyjęcie cech danej płci w zależności od kultury, zachowania odpowiednie dla płci)
płeć

**DOLNY
ŚLĄSK**

Fundacja na Rzecz
Równości

płeć społeczna (w sensie stereotypów)
płeć społeczna lub kulturowa
płeć społeczno-kulturowa
płeć w sensie dyskryminacji
płeć w znaczeniu społeczno-kulturowym
płeć w znaczeniu społecznym
podział ze względu na płeć
pojęcie płci kulturowej, to wzory i stereotypy dotyczące płci
pojęcie związane z płcią. Np. genderowe studia, to studia, gdzie studiują same kobiety.
prawa płci
rodzaj społeczno-kulturowy lub zespół cech i zachowań
rodzaj/gatunek
rola płci w życiu społecznym
role płciowe, zachowania, stereotypy
role społeczno-kulturowe, które przypisywane są konkretnej płci
równe prawa kobiet i mężczyzn
równe traktowanie kobiet i mężczyzn
równość szans kobiet i mężczyzn
równouprawnienie kobiet i mężczyzn
równouprawnienie płci
różnice płciowo-kulturowe
społeczno-kulturowa tożsamość płciowa
sprawiedliwość w zakresie zatrudniania i płac
stereotyp zachowań i tożsamości płci
stereotyp, który społeczeństwo przypisuje określonej płci
stereotypy dotyczące płci
stereotypy przypisywane kobietom i mężczyznom
stworzone przez społeczeństwo role zachowania, aktywność jakie dane społeczeństwo uznaje za odpowiednie dla kobiet i mężczyzn
szczególne zwrócenie uwagi na rolę płci
termin o równouprawnieniu (ról płciowych i stereotypów przypisywanych kobietom i mężczyznom przez społeczeństwo i kulturę)
to pojęcie dotyczące społecznych zachowań i ról kobiet i mężczyzn
tożsamość płci
tożsamość płciowa w społeczeństwie
wpisane w kulturę (wychowanie i edukację) zróżnicowane traktowanie ludzi (wartościujące ze względu na różne czynniki)
wybór płci człowieka, rzekomo rodzi się bez oznaczenia płci i sam powinien tę płeć wybrać
zachowania społeczne przypisane kobietom i mężczyznom
zespół cech i stereotypów przypisywanych kobietom i mężczyznom
zespół cech i zachowań
zespół cech i zachowań ról płciowych i stereotypów. Społeczno-kulturowa tożsamość płciowa

zespół cech i zachowań przypisywanych kobietom i mężczyznom przez społeczeństwo i kulturę
zespół pewnych zachowań, cech odpowiadających odpowiednio dla mężczyzn i kobiet
zespół ról, płęć, cech, stereotyp
zestaw cech kojarzonych z daną płcią
zróznicowanie pod względem wykazywania różnych czynności wdanej grupie społecznej

Czy uważa Pani/Pan, że polskie społeczeństwo ulega stereotypom/ uprzedzeniom?

Tabela 11.

Odpowiedzi	Kobieta	Mężczyzna	Ogółem
nie mam zdania	5,5%	7,0%	5,7%
raczej nie	7,2%	14,0%	8,3%
raczej tak	55,8%	50,0%	54,9%
zdecydowanie nie	0,7%	3,5%	1,2%
zdecydowanie tak	30,8%	25,6%	29,9%

Jakie przymiotniki charakteryzują dziewczynki podczas zabaw?

Tabela 12

Odpowiedzi	Kobieta	Mężczyzna	Ogółem
Aktywna	15,9%	19,5%	16,5%
brak odpowiedzi	0,7%	0,0%	0,6%
Delikatna	5,1%	11,0%	6,1%
Głośna	4,9%	6,1%	5,1%
Grzeczna	24,8%	19,5%	23,9%
każda jest inna	0,2%	0,0%	0,2%
każda może być w zależności od cech osobowościowych dziecka	0,5%	0,0%	0,4%
każde dziecko jest inne	0,0%	2,4%	0,4%
każdy jest inny	0,0%	1,2%	0,2%
Kochana	0,2%	0,0%	0,2%
Mądra	3,7%	2,4%	3,5%
Niecierpliwa	1,2%	1,2%	1,2%
Nieuważna	1,5%	1,2%	1,4%
Opiekuńcza	13,5%	11,0%	13,1%
Rozsądna	5,9%	11,0%	6,7%
Różne	0,2%	0,0%	0,2%
Silna	0,0%	2,4%	0,4%
Spontaniczna	9,1%	2,4%	8,0%
to rzecz charakteru a nie płci	0,5%	0,0%	0,4%

**DOLNY
ŚLĄSK**

Wrażliwa	7,1%	2,4%	6,3%
Zadziorna	4,2%	3,7%	4,1%
Złośliwa	0,2%	2,4%	0,6%
Zorganizowane	0,5%	0,0%	0,4%

Jakie przymiotniki charakteryzują chłopców podczas zabaw?

Tabela 13.

Odpowiedzi	Kobieta	Mężczyzna	Ogółem
aktywny	28,5%	25,6%	28,0%
brak odpowiedzi	0,7%	0,0%	0,6%
ciekawski/wścibski	2,6%	3,5%	2,8%
delikatny	0,2%	2,3%	0,6%
głośny	26,8%	18,6%	25,4%
grzeczny	2,9%	7,0%	3,6%
każda może być w zależności od cech osobowościowych dziecka	0,5%	0,0%	0,4%
każde dziecko jest inne	0,0%	2,3%	0,4%
każdy jest inny	0,2%	1,2%	0,4%
mądry	1,2%	0,0%	1,0%
niecierpliwy	3,1%	3,5%	3,2%
nieuważny	5,3%	4,7%	5,2%
opiekuńczy	0,7%	0,0%	0,6%
rozsądny	1,0%	1,2%	1,0%
różne	0,2%	0,0%	0,2%
silny	5,3%	8,1%	5,8%
spontaniczny	11,7%	9,3%	11,3%
to rzecz charakteru a nie płci	0,5%	0,0%	0,4%
wrażliwy	0,5%	0,0%	0,4%
zadziorny	6,9%	10,5%	7,5%
złośliwy	1,2%	2,3%	1,4%

Czy uważa Pani/Pan, że w polskim społeczeństwie istnieją stereotypy/ uprzedzenia odnoszące się do roli kobiety?

Twierdząco odpowiedziało 94,3% kobiet i 74,4% mężczyzn. Najczęściej wskazywane stereotypy odnoszące się do roli kobiet prezentuje Tabela 14.

Tabela 14.

Odpowiedzi	Kobieta	Mężczyzna	Ogółem
kobieta – gospodyni domowa	23,0%	21,9%	22,9%
kobieta – matka	26,6%	39,1%	28,3%
kobieta jest mniej inteligentna od mężczyzny	5,8%	3,1%	5,4%
kobieta nadaje się na nauczycielkę	1,8%	0,0%	1,5%
kobieta nie musi awansować	0,3%	1,6%	0,4%
kobieta nie nadaje się na kierowcę pojazdów	14,9%	9,4%	14,2%
kobieta nie nadaje się na stanowiska kierownicze	5,8%	1,6%	5,2%
kobieta nie powinna pracować zarobkowo	2,3%	3,1%	2,4%
kobieta powinna zarabiać mniej niż mężczyzna	7,6%	1,6%	6,8%
kobieta słabsza fizycznie i psychicznie	7,8%	15,6%	8,9%
wszystkie	0,5%	0,0%	0,4%
kobieta nadaje się na pielęgniarkę/opiekunkę	3,5%	1,6%	3,3%
inne	0,0%	1,6%	0,2%
	100,0%	100,0%	100,0%

Czy uważa Pani/Pan, że w polskim społeczeństwie istnieją stereotypy/ uprzedzenia odnoszące się do roli mężczyzny?

Twierdząco odpowiedziało 92,6% kobiet i 79,0% mężczyzn. Najczęściej wskazywane stereotypy odnoszące się do roli mężczyzn prezentuje Tabela 15.

Tabela 15.

Odpowiedzi	Kobieta	Mężczyzna	Ogółem
mężczyzna – ojciec	2,3%	8,8%	3,3%
mężczyzna – żywiciel rodziny/głowa rodziny	39,4%	30,9%	38,2%
mężczyzna jest silniejszy fizycznie i psychicznie	8,8%	7,4%	8,6%
mężczyzna nadaje się na kierownika/dyrektora	5,2%	5,9%	5,3%
mężczyzna nie jest zaangażowany w wychowanie dziecka	0,3%	0,0%	0,2%
mężczyzna niezaangażowany w prace domowe	13,1%	11,8%	12,9%
mężczyzna powinien pracować zarobkowo	8,2%	17,6%	9,6%
mężczyzna szybciej i łatwiej robi karierę	10,1%	4,4%	9,2%
mężczyzna zawsze awansuje	0,3%	1,5%	0,4%

mężczyzna zawsze zarabia więcej niż kobieta	12,1%	11,8%	12,1%
wszystkie	0,3%	0,0%	0,2%

Czy zgadza się Pani/Pan ze zdaniem, że kobiety i mężczyźni mają równe prawa do: kształcenia się, awansu, zajmowania stanowisk, a przede wszystkim do jednakowego wynagrodzenia za tę samą pracę?

Tabela 16.

Odpowiedzi	Kobieta	Mężczyzna	Ogółem
nie mam zdania	1,0%	0,0%	0,8%
raczej nie	9,3%	4,7%	8,5%
raczej tak	9,3%	17,4%	10,7%
zdecydowanie nie	6,7%	1,2%	5,7%
zdecydowanie tak	73,7%	76,7%	74,3%

Czy wie Pani/Pan jakie urzędy i instytucje stoją na straży przestrzegania prawa o równouprawnieniu?

Tabela 17.

Odpowiedzi	Kobieta	Mężczyzna	Ogółem
nie wiem	31,3%	26,7%	30,5%
raczej nie	32,9%	29,1%	32,3%
raczej tak	27,2%	27,9%	27,3%
zdecydowanie nie	3,1%	2,3%	3,0%
zdecydowanie tak	5,5%	14,0%	6,9%

Tabela 18. Urząd lub instytucja stojące na straży przestrzegania prawa o równouprawnieniu

Amnesty International
Europejska sieć ds. Równouprawnienia i Różnorodności
Fundacja Centrum Praw Kobiet
Fundacja Kobięca eFKa, Centrum Praw Kobiet
Fundacje i stowarzyszenia
Inspektorat urzędu pracy
Instytucje pozarządowe
Minister ds. Równego traktowania
Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej, Pełnomocnik Rządu ds. Równego Traktowania, Rzecznik Praw Obywatelskich
Ministerstwo Praw Obywatelskich
Ochrona Praw Kobiet
Organizacje feministyczne

**DOLNY
ŚLĄSK**

Parlament , Komisja Praw Kobiet i Równouprawnienia
Parlament Europejski
Pełnomocnik ds. Równouprawnienia
Pełnomocnik Rządu ds. Równego Traktowania
Pełnomocnik Rządu ds. Równego Traktowania
PIP, sądy
Policja, Fundacja Helsińska
Prawa Kobiet w UE, Fundacja Centrum Praw Kobiet
PTPA, Pełnomocnik ds. Równego Traktowania Kobiet i Mężczyzn
Rząd
Rzecznik Praw Obywatelskich
Rzecznik ds. Równego Traktowania Kobiet i Mężczyzn
Rzecznik Praw Człowieka
Rzecznik Praw Dziecka
Rzecznik Praw Kobiet
Rzecznik Praw Obywatelskich
Rzecznik Praw Obywatelskich i Minister ds. Równości
Rzecznik Praw Obywatelskich, Fundacja na Rzecz Równości
Rzecznik Praw Obywatelskich, Fundacje, Centra Praw Kobiet
Rzecznik Praw Obywatelskich, Helsińska Fundacja Praw Człowieka
Rzecznik praw wszelkich
Sama dbam o siebie
Sąd
Sąd, policja
Sąd, policja, organizacje feministyczne, Trybunał Konstytucyjny
Sądy, kuratoria
Stowarzyszenie Kobiet
Szkoła
Urząd ds. Równości Kobiet
Urzędy Pracy
Vital Voices Global Partnership

Czy wie Pani/Pan, czy w przedszkolu realizowana jest polityka równościowa dotycząca wyrównywania szans kobiet i mężczyzn?

Tabela 19.

Odpowiedzi	Kobieta	Mężczyzna	Ogółem
tak	33,4%	30,2%	32,9%
nie	12,9%	10,5%	12,5%
nie wiem	53,7%	59,3%	54,7%

Czy uważa Pani/Pan, że w Polsce edukacja o dyskryminacji i równości jest wystarczająca i efektywna?

Tabela 20.

Odpowiedzi	Kobieta	Mężczyzna	Ogółem
nie mam zdania	10,5%	27,9%	13,5%
raczej nie	54,7%	37,2%	51,7%
raczej tak	16,0%	22,1%	17,0%
zdecydowanie nie	16,0%	8,1%	14,7%
zdecydowanie tak	2,9%	4,7%	3,2%

Czy zgadza się Pani/Pan ze stwierdzeniem, że problem nierównego traktowania kobiet i mężczyzn ma swoje źródło w wychowaniu domowym?

Tabela 21.

Odpowiedzi	Kobieta	Mężczyzna	Ogółem
nie mam zdania	4,8%	7,0%	5,1%
raczej nie	10,0%	15,1%	10,9%
raczej tak	50,6%	43,0%	49,3%
zdecydowanie nie	2,4%	8,1%	3,4%
zdecydowanie tak	32,2%	26,7%	31,3%

Czy zgadza się Pani/Pan ze stwierdzeniem, że problem nierównego traktowania kobiet i mężczyzn ma swoje źródło w wychowaniu przedszkolnym?

Tabela 22.

Odpowiedzi	Kobieta	Mężczyzna	Ogółem
nie mam zdania	13,2%	14,0%	13,3%
raczej nie	41,4%	39,5%	41,1%
raczej tak	23,7%	18,6%	22,8%
zdecydowanie nie	14,6%	19,8%	15,5%
zdecydowanie tak	7,2%	8,1%	7,3%

Czy Pani/Pana zdaniem, na etapie edukacji przedszkolnej, dziewczynki są spychane w sferę prywatną, związaną z kuchnią i opieką nad dziećmi – lalkami, podczas gdy chłopcom pozostawia się znaczną swobodę wyboru zabaw twórczych, aktywnych i zespołowych?

Tabela 23.

Odpowiedzi	Kobieta	Mężczyzna	Ogółem
nie mam zdania	9,1%	16,3%	10,3%
raczej nie	41,4%	36,0%	40,5%
raczej tak	18,2%	17,4%	18,1%
zdecydowanie nie	23,7%	24,4%	23,8%
zdecydowanie tak	7,7%	5,8%	7,3%

Czy akceptuje Pani/Pan chłopców bawiących się lalkami?

Tabela 24.

Odpowiedzi	Kobieta	Mężczyzna	Ogółem
nie mam zdania	6,2%	10,5%	6,9%
raczej nie	8,4%	18,6%	10,1%
raczej tak	37,2%	40,7%	37,8%
zdecydowanie nie	0,2%	7,0%	1,4%
zdecydowanie tak	48,0%	23,3%	43,8%

Czy akceptuje Pani/Pan dziewczynki bawiące się żołnierzykami?

Tabela 25.

Odpowiedzi	Kobieta	Mężczyzna	Ogółem
nie mam zdania	5,0%	9,3%	5,7%
raczej nie	4,3%	15,1%	6,1%
raczej tak	39,9%	46,5%	41,0%
zdecydowanie nie	1,2%	1,2%	1,0%
zdecydowanie tak	49,6%	27,9%	45,9%

Czy Pani/Pana zdaniem nauczyciele edukacji przedszkolnej mają odpowiednie przygotowanie dydaktyczne wspierające realizację polityki równościowej?

Tabela 26.

Odpowiedzi	Kobieta	Mężczyzna	Ogółem
nie mam zdania	21,2%	27,9%	22,4%
raczej nie	13,8%	11,6%	13,5%
raczej tak	39,1%	43,0%	39,8%
zdecydowanie nie	5,3%	5,8%	5,3%
zdecydowanie tak	20,5%	11,6%	19,0%

Czy według Pani/Pana nauczyciele i personel przedszkola jest odpowiednio przygotowany do realizacji polityki równościowej?

Tabela 27.

Odpowiedzi	Kobieta	Mężczyzna	Ogółem
nie mam zdania	24,4%	26,7%	24,8%
raczej nie	13,6%	10,5%	13,1%
raczej tak	39,2%	44,2%	40,1%
zdecydowanie nie	4,8%	5,8%	5,0%
zdecydowanie tak	17,9%	12,8%	17,1%

Czy Pani/Pana zdaniem pomoce dydaktyczne w edukacji przedszkolnej są przygotowywane z zachowaniem zasad równości (np. książki, ćwiczenia, obrazki w układankach, przewodniki metodyczne dla nauczycieli)?

Tabela 28.

Odpowiedzi	Kobieta	Mężczyzna	Ogółem
nie mam zdania	20,8%	32,6%	22,8%
raczej nie	14,3%	11,6%	14,3%
raczej tak	38,7%	33,7%	37,4%
zdecydowanie nie	7,2%	4,7%	6,7%
zdecydowanie tak	19,1%	17,4%	18,8%

**DOLNY
ŚLĄSK**

Jaki rodzaj zabawy edukacyjnej może Pani/Pana być prowadzony z zachowaniem zasad równości?

Tabela 29.

Zabawa edukacyjna „wiem, do którego kosza” – segregowanie śmieci.
Wszystkie dzieci robią – dają ogórki do słoików z zalewą do pasteryzowania w domu, puszki układanie, gry grupowe i zabawy np. zbijanie kręgli.
Zabawy niesocjalizujące do ról płciowych.
Zabawy wykorzystujące ruch, logiczne, wspierające szerokokorozumiany rozwój dziecka bez względu na płeć.
Każdy rodzaj zabawy.
Zabawy zespołowe.
Spotkanie z obcokrajowcem, porównywanie różnic i podobieństw.
Gry i zabawy zespołowe.
Gry logiczne.
Wspólne wykonywanie ról w zabawie w dom.
Wyścigi. Zabawy na placu zabaw.
Zabawy dowolne, tematyczne.
Zabawy ruchowe.
Zabawy grupowe, quizy, zabawy dot. rywalizacji.
Wybór zawodów pracy w przyszłości (dyskusja w grupie), zabawy i gry sportowe.
Opowiadanie bajek, w których zamiast dziewczynki jest chłopiec i odwrotnie, kim będą w przyszłości.
Zabawy muzyczne.
Taniec.
Zawody sportowe.
Wszystkie dzieci (chłopcy i dziewczęta) powinny brać wspólnie udział we wszystkich zajęciach prowadzonych w przedszkolu.
Zabawy ruchowe, twórcze (plastyczne).
Zabaw tematyczne, zabawy ruchowe (współzawodnictwo), zabawy twórcze (plastyczne, teatralne, muzyczne).
Ćwiczenia gimnastyczne, zabawy ruchowe i inne. Praktycznie wszystkie zabawy.
Wszystkie, to zależy od nauczyciela.
Każdy rodzaj zabawy edukacyjnej.
Każda zabawa, w której dziewczynki i chłopcy mogą odgrywać te same role.
Memory, klocki lego, ale i tu można wybrać „różowe” dla dziewczynek.
Szachy, zabawy i gry logiczne, klocki.
Zabawy i zadania logiczne oraz konstrukcyjne.
Treści równościowe można uwzględniać we wszystkich zabawach edukacyjnych.
Gra w piłkę.
Gra w dwa ognie.
Wszelkiego rodzaju zabawy kołowe, inscenizacje muzyczno-ruchowe itp.
Budowanie, konstruowanie.
Gry i zabawy zespołowe – angażują wszystkie dzieci na równych zasadach.
Zabawy mieszane – wspólna zabawa chłopców z dziewczynkami, wymiana rolami (chłopiec przyjmuje rolę „typowe” dla rodzaju żeńskiego, a dziewczynka dla rodzaju męskiego).
Zabawy w całej grupie, gdzie nie zostaje wyłoniony jeden lider i wszyscy są równi rangą.
Kalambury.

**DOLNY
ŚLĄSK**

Fundacja na Rzecz
Równości

Nauka o innych krajach i kulturach.
Zabawy dydaktyczne z wykorzystaniem ilustracji, zabawy ruchowe przedstawiające dane czynności, rozmowy na podstawie czytanej literatury.
Zabawa w judo, w której udział biorą zarówno dziewczynki jak i chłopcy.
Zabawa w wybieranie zawodu.
Ciuciubabka.

Kto Pani/Pana zdaniem powinien docierać do społeczeństwa polskiego z informacją o polityce równościowej?

Tabela 30.

Odpowiedzi	Kobieta	Mężczyzna	Ogółem
instytucje odpowiedzialne za edukację	47,8%	48,8%	48,0%
instytucje samorządowe	16,5%	11,6%	15,7%
każdy z tych podmiotów realizuje w innym aspekcie i wymiarze zasadę równości	0,0%	2,3%	0,4%
nie wiem	12,0%	12,8%	12,1%
obojętne	0,0%	1,2%	0,2%
organizacje pozarządowe	3,3%	5,8%	3,8%
rodzina	0,0%	1,2%	0,2%
rząd	19,4%	16,3%	18,8%
wszyscy	0,2%	0,0%	0,2%
wszyscy powyżej	0,5%	0,0%	0,4%
wszystkie plus rodzina	0,2%	0,0%	0,2%

Czy Pani/Pana zdaniem działania na rzecz przeciwdziałania dyskryminacji i promowania równości mają wpływ na wypracowanie rozwiązań problemów społecznych?

Tabela 31.

Odpowiedzi	Kobieta	Mężczyzna	Ogółem
nie mam zdania	13,9%	19,8%	14,9%
raczej nie	7,4%	12,8%	8,3%
raczej tak	54,3%	43,0%	52,4%
zdecydowanie nie	1,2%	2,3%	1,4%
zdecydowanie tak	23,2%	22,1%	23,0%

Które działania mające na celu likwidację dyskryminacji są Pani/Pana zadaniem skuteczne?

Tabela 32.

Odpowiedzi	Kobieta	Mężczyzna	Ogółem
każda forma, o której jest głośno	0,5%	0,0%	0,4%
nie ma takiego problemu	0,2%	0,0%	0,2%
wszystkie	0,7%	1,2%	0,8%
wychowanie w domu	0,0%	1,2%	0,2%
wychowanie w domu, przedszkolu, szkole	0,2%	0,0%	0,2%
szkolenia/warsztaty i inne formy edukacyjne	37,2%	31,4%	36,2%
publikacje	3,1%	8,1%	4,0%
kampanie medialne	47,2%	41,9%	46,3%
doradztwo prawne i obywatelskie	6,0%	7,0%	6,2%
żadne	4,1%	7,0%	4,6%
inne	0,7%	2,3%	1,0%

Czy uważa Pani/Pan za zasadną walkę ze stereotypami/uprzedzeniami na poziomie edukacji przedszkolnej?

Tabela 33.

Odpowiedzi	Kobieta	Mężczyzna	Ogółem
nie mam zdania	6,7%	10,5%	7,4%
raczej nie	6,7%	8,1%	7,0%
raczej tak	34,4%	25,6%	32,8%
zdecydowanie nie	2,2%	12,8%	4,0%
zdecydowanie tak	50,0%	43,0%	48,9%

Co może pomóc społeczeństwu w wychodzeniu ze stereotypów/uprzedzeń?

Tabela 34.

Odpowiedzi	Kobieta	Mężczyzna	Ogółem
nie mam zdania	0,24%	0,00%	0,20%
popularyzacja tematyki równościowej wśród pracowników i pracodawców	7,67%	9,30%	7,95%
promowanie polityki równościowej w edukacji, począwszy od przedszkola	50,36%	43,02%	49,11%
uświadamianie przez kampanie medialne/społeczne	23,02%	29,07%	24,06%
uświadamianie w gronie rodziny	18,71%	18,60%	18,69%

**DOLNY
ŚLĄSK**

Fundacja na Rzecz
Równości

Czy Pani/Pana zdaniem działania na rzecz przeciwdziałania dyskryminacji i promowania równości mają wpływ na wypracowanie rozwiązań problemów społecznych?

Tabela 35.

Odpowiedzi	Kobieta	Mężczyzna	Ogółem
nie mam zdania	11,2%	15,1%	11,9%
raczej nie	5,3%	8,1%	5,7%
raczej tak	55,8%	45,3%	54,1%
zdecydowanie nie	0,2%	3,5%	0,8%
zdecydowanie tak	27,4%	27,9%	27,5%

Czy uczestniczyła/uczestniczył Pani/Pan w szkoleniu z zakresu równouprawnienia kobiet i mężczyzn?

Tabela 36.

Odpowiedzi	Kobieta	Mężczyzna	Ogółem
tak	10,6%	14,0%	11,1%
nie	89,4%	86,0%	88,9%

Raport z badania ankietowego pilotażowego został przygotowany przez dr. Bartka Łódzkiego, Kierownika Pracowni Badań Medioznawczych i Społecznych Dolnośląskiej Szkoły Wyższej.

Raport końcowy na temat: Realizacja polityki równościowej w zakresie płci na poziomie edukacji przedszkolnej na przykładzie gmin z Dolnego Śląska w ramach powierzonego zadania publicznego, zostanie opracowany w grudniu 2012 r. Będzie on uzupełniony m.in. o badanie przeprowadzone podczas Open Forum, „dobre praktyki” i wnioski.

Z poważaniem

Magdalena Dyderska
Koordynator Projektu

▪ Kontakt: tel. 603 47 49 84, e-mail: open.forum.fnrr@gmail.com

Fundacja na Rzecz Równości

Plac św. Macieja 5 III piętro
50-244 Wrocław
www.fnrr.org